

ARCHEOLOGIA - TEORIE METODY PRAKTYKA

RECENZJA

ks. Piotr Briks

Literatura dotycząca archeologii biblijnej w języku polskim nie jest zbyt bogata. Jeśli pominąć książki sensu stricto popularyzatorskie, pozostaje zaledwie kilka pozycji godnych uwagi. Spośród nich warto wspomnieć klasyczne, ale już mało aktualne dzieło W.F. Albrighta *Archeologia Palestyny* (Warszawa 1964). W 1973 roku ukazała się książka, nosząca taki sam tytuł, pod redakcją L.W. Stefaniaka (Poznań 1973). Z nowszych pozycji należy wspomnieć następujące opracowania: F. Stopniak, *U źródeł chrześcijaństwa. Archeologia* (Warszawa 1982), S. Mędała i H. Muszyński, *Archeologia Palestyny w zarysie* (Pelplin 1984) oraz S. Gądecki, *Archeologia biblijna* (Gniezno 1994). Jak widać podana lista jest bardzo krótka. Z tym większą radością odnotowuję pojawienie się na rynku wydawniczym kolejnej pozycji, która może być pomocna wszystkim zainteresowanym archeologią, zarówno amatorom jak i profesjonalistom. Autorami książki *Archeologia. Teorie, metody, praktyka* są Colin Renfrew i Paul Bahn (wydawca polski: Pruszyński i S-ka, Warszawa 2002), jest to przekład drugiego wydania znanego

---

¹⁷ Por. H. de Lubac, *Katolicyzm...*, 244.

¹⁸ Por. Jan Paweł II, *Redemptor hominis*, Lublin 1982, n. 6; *Chrześcijaństwo a religie* Dokument Międzynarodowej Komisji Teologicznej, „Kurier Synodalny” 5/1997, 17.

¹⁹ Por. J. Kondziela, *Spółeczność światowa w nauczaniu społecznym Kościoła*, w: *Materiały. Studium nauki społecznej Kościoła*, Warszawa 1983, 29.

podręcznika dla studentów archeologii *Archeology. Theories, methods and practice* (wydanie pierwsze 1991, drugie 1996). Edycja polska stanowi tłumaczenie zbiorowe pod redakcją T. Gołgowskiego.

Do rąk polskiego czytelnika trafia pozycja niezwykle interesująca. Skierowana jest wprawdzie w pierwszym rzędzie do studentów archeologii, ale jej zrozumiały język (także dzięki dobremu tłumaczeniu), przejrzysta konstrukcja, bogaty materiał ilustracyjny, a także świetna metodyka wykładu sprawiają, że może stanowić ona cenny nabytek. Książka poświęcona jest archeologii – nie dotyczy wyłącznie terenów wydarzeń biblijnych (choć o tych terenach z oczywistych względów wspomina dość często). Jej lektura wprowadza w podstawowe pojęcia, metody i cele archeologii i dlatego stanowi wspaniały wstęp do studiowania także jej aspektu biblijnego.

Poszczególne rozdziały książki zapoznają z kolejnymi zagadnieniami związanymi z teorią i praktyką pracy archeologów. Każde pojęcie, teoria czy metoda ilustrowane są przykładami wybranymi z różnorodnych wykopalisk na całym świecie. W ramach wyróżnione są krótkie informacje systematyzujące szczególnie ważne zagadnienia. Do tekstów dołączone są liczne tabele, zestawienia, wykresy, szkice, zdjęcia, plany itp., w celu ułatwienia czytelnikowi pełnego zrozumienia przekazywanych wiadomości, a studentom nauki. Następne części kończą się podsumowaniem oraz wypisem wybranej literatury mogącej pomóc w poszerzaniu wiedzy na omówiony właśnie temat. Na końcu książki znajduje się, obok szczegółowego indeksu, bogata bibliografia – także polska – zestawiona i opracowana przez T. Gołgowskiego.

Podsumowując – do rąk polskiego czytelnika, a w szczególności studenta, także studenta teologii, trafia bardzo cenna pozycja, która w sposób przejrzysty, kompetentny i ciekawy wprowadzi go w świat archeologii. Praca C. Renfrewa i P. Bahna daje solidną podstawę do dalszych studiów w zakresie archeologii biblijnej. Niestety, jest także jedno "ale", a jest nim, nieco wygórowana, jak na studencką kieszeń, cena tej pozycji – 139 zł.